

NORBERG

Norbergs Kommun

Barn- och utbildningsförvaltningen

LIKABEHANDLING

**Källskolans och fritidshemmens plan mot diskriminering
och kränkande behandling**

Läsår: 2016/2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

GRUNDUPPGIFTER

Källskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2016/2017	4
Lagstiftning och styrdokument.....	4
Definitioner och begrepp.....	5
Ansvarsfördelning och delaktighet.....	6

UTVÄRDERING

Utvärdering läsåret 2015/2016	8
-------------------------------------	---

FRÄMJANDE INSATSER

Trygghetsgruppen.....	10
Värdegrundsgruppen	10

KARTLÄGGNING

Kartläggning 2015/2016.....	12
-----------------------------	----

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER UTIFRÅN RESULTAT OCH ANALYS

14

RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER

Rutiner för att tidigt upptäcka diskriminering och kränkande behandling.....	16
Rutiner för att utreda och åtgärda.....	16
Rutiner för uppföljning.....	17
Rutiner för dokumentation	17
Ansvarsförhållande.....	18

Bilaga 1 - Dokumentation vid diskriminering och
kränkande behandling.

Bilaga 2 - Anmälan till huvudmannen enligt Skollagen, kap 6, 10§

Bilaga 3 - Avslutad utredning gällande påstådd kränkande
behandling.

Bilaga 4 - Sammanställning- Förebyggande åtgärder utifrån resultat och analys

GRUNDUPPGIFTER

Källskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2016/2017

Källskolans rektor och personal tar bestämt avstånd från alla former av diskriminerande och kränkande behandling. Vi arbetar aktivt för att förebygga och förhindra alla former av kränkande behandling i enlighet med gällande lagstiftning och styrdokument. Det förebyggande arbetet ska vara långsiktigt och omfatta såväl individ- grupp- och skolnivå. Vårt främjande arbetssätt ska vara långsiktigt och skapa goda och demokratiska relationer och lärmiljöer, som i sig innebär att förekomsten av diskriminering och kränkningar minskar.

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Källskolans grundskola, förskoleklass och fritidshem omfattas av planen.

Ansvariga för planen

Skolans rektor och Trygghetsgruppen är ansvariga för att planen *Likabehandling – Källskolans och fritidshemmens plan mot diskriminering och kränkande behandling*, förankras, följs upp, kartläggs, utvärderas och utarbetas inför nytt läsår.

Mål

- Eleverna ska känna sig trygga på skolan och alla kända ärenden av diskriminerande och kränkande behandling ska behandlas professionellt av skolans personal.
- Elever, personal och vårdnadshavare ska vara väl insatta i hur arbetet mot kränkande/diskriminerande behandling bedrivs.
- All personal ska bedriva ett aktivt arbete för att förebygga alla former av kränkande behandling enligt de sju diskrimineringsgrunderna:
 - Kön
 - Könsoverskridande identitet eller uttryck
 - Etnisk tillhörighet
 - Religion eller annan trosuppfattning
 - Funktionshinder
 - Sexuell läggning
 - Ålder

Utvärdering

Årets plan ska utvärderas senast 2017-06-20. Utvärdering görs gemensamt av skolans personal på en för ändamålet avsatt tid i slutet av läsåret.

Lagstiftning och styrdokument

Likabehandlingsarbetet regleras först och främst i två regelverk, *diskrimineringslagen* och 6 kapitlet i *skollagen*. Lagarna har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet och förbjuder diskriminering och kränkande behandling. Lagen ställer krav på att verksamheten bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter, samt att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling.

Enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen ska skolan varje år upprätta en likabehandlingsplan och enligt 6 kap. 8 § i skollagen ska skolan årligen upprätta en handlingsplan mot kränkande behandling. De två planerna, likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling, har i denna plan sammanförts till en.

Om trakasserier eller kränkningar äger rum i eller i samband med verksamheten är huvudmannen skyldig att utreda och åtgärda det inträffade. Skyldigheterna gäller när personal kränker barn/elever såväl som när barn/elever kränker andra barn/elever/vuxna.

Skollagen kap 6

10§ En lärare, förskolelärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förkommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Definitioner och begrepp

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. Diskriminering kan till exempel ske genom skolans regler eller rutiner. En elev kan också bli diskriminerad om eleven blir särbehandlad på grund av en vårdnadshavares eller syskons sexuella läggning, funktionshinder, m.m.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med **direkt diskriminering** menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till en diskrimineringsgrund. Med **indirekt diskriminering** menas när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

Med begreppet **likabehandling** menas att alla personer ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon av diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla elever ska behandlas lika (indirektdiskriminering).

Kränkande behandling är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller att rycka någon i håret. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.

Trakasserier är uppträdande som kränker en persons värdighet och som har samband med en diskrimineringsgrund. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en vårdnadshavares eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likväl som dolda och subtila. Det kan handla om t.ex. nedsättande tal, ryktesspridning, förlöjligande eller fysiskt våld. Kränkningar kan även handla om att frysa ut eller hota någon. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Mobbning är en form av trakasserier/kränkande behandling som innebär upprepade negativa handlingar från en eller flera personer som medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Ansvarsfördelning och delaktighet

Eleven

- Eleven på skolan deltar i likabehandlingsarbetet genom att gå trygghetsvandringar¹, fylla i trivselenkäter, delta i klassråd och genomföra sociogram² tillsammans med sina klasslärare.
- Eleverna är delaktiga genom Elevrådet, som består av två representanter från varje klass i åk 1- 3. Elevrådet träffas ca en gång i månaden för att beröra viktiga frågor om elevers trivsel och skolsituation.

Vårdnadshavare

- Vårdnadshavare har ansvar för att ta kontakt med klasslärare eller representant i Trygghetsgruppen vid misstankte om att det egna barnet eller annan elev på skolan är utsatt.
- Vårdnadshavare deltar genom att framföra synpunkter på skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling genom samtal och enkät.

Personal

- All personal ska aktivt arbeta för att motverka alla former av diskriminerande/kränkande behandling. Det ska råda "**nolltolerans**"! Den som uppmärksammar diskriminering/kränkningar **ingriper omedelbart** och tar därefter kontakt med respektive klasslärare eller med rektor.
- Lärare eller annan personal på skolan är skyldiga att anmäla till rektor om de får kännedom att en elev anser sig blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.
- Personalen ska lyssna på och påminna elever om att alltid berätta för vuxna om någon utsätts för diskriminering/kränkning.
- Var och en i personalen har ansvar för att vara väl insatt i lagstiftningen och hur skolans arbete mot diskriminerande/kränkande behandling bedrivs, samt att aktivt förebygga och förhindra all form av diskriminerande/kränkande behandling.
- Att utifrån resultatet i skolans likabehandlingsplan arbeta med åtgärder och uppkomna problemområden.

¹ Trygghetsvandring görs av elevråd och klasser för att identifiera otrygga platser i skolmiljön.

² Sociogram är ett diagram som avbildar sociala kontakter i en grupp. I skolan används ett enkelt sociogram som eleverna själva fyller i för att lärare och övrig personal ska få vetskap om kamratförhållandena och hur eleverna känner det.

- Personalen deltar genom att genomföra trivselenkäter i klasser, stötta vid trygghetsvandringar och genomföra sociogram med eleverna.
- Deltar i utvärderingen av planen vid läsårets slut.
- Genom att aktivt arbeta med värdegrund och ordningsregler i skolan, där respektive klasslärare har ansvar för arbetet i den egna klassen.

Rektor

- Källskolans rektor är huvudansvarig för att Källskolan förebygger och förhindrar alla former av diskriminerande/kränkande behandling bland elever och anställda.
- Rektorn är skyldig att anmäla kännedom om diskriminering/kränkande behandling skriftligt till skolans huvudman och att på huvudmannens uppdrag skyndsamt starta en grundlig utredning av omständigheterna kring ärendet.
- Rektor är ytterst ansvarig för att ärendet, inklusive insatta åtgärder, dokumenteras och återrapporteras till huvudmannen, samt att uppföljning av ärendet sker innan det avslutas.
- Rektor avsvrar för att vidta de åtgärder som krävs i ärendet för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

UTVÄRDERING läsåret 2015/2016

Källskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling utvärderades gemensamt den 13 juni av skolans personal på en arbetsplatsträff. Delaktiga i utvärderingen var rektor, klasslärare och elevhälsan.

I utvärderingen framkom att arbetet behöver förstärkas inför kommande läsår. Framförallt ses brister i kartläggningen då tillvägagångssätt och trivselenkätens utformning inte medverkat till att de olika diskrimineringsgrunderna synliggjorts. För att åtgärda detta ska arbetet med nästa läsårs kartläggning ses över så att frågorna ställs på ett bättre sätt och att de även når elevernas vårdnadshavare. I fjolårets utvärdering bestämdes att vårdnadshavare ska vara delaktiga i utvärderingen via en enkät på Infomentor vilket inte genomfördes under läsåret. Tyvärr har planen för läsåret 2015/2016 inte funnits tillgänglig hela läsåret på skolans hemsida då den föll bort på grund av problem med hemsidan.

Förankringen av planen hos personal, elever och vårdnadshavare har genomförts av Trygghetsgruppen. Under hösten gick representanter från Trygghetsgruppen ut i klasserna och presenterade vilka personer som ingår i gruppen och hur Trygghetsgruppen arbetar. Likabehandlingsplanen finns tillgänglig i varje klassrum. Det har också satts upp foton på Trygghetsgruppens representanter i skolmiljön och i skolkatalogen. Förankringen av planen sker också kontinuerligt i samtal kring kamratskap och genom värdegrundsarbetet med ”Trädet” som finns med kontinuerligt i verksamheten. Planen har blivit förankrad hos vårdnadshavare på föräldramöte och personal på personalmöte i samband med läsårets upptakt.

Värdegrundsgruppen har varit aktiv under läsåret och har kontinuerligt skickat ut tips till klasslärare hur de kan arbeta med värdegrunden. Läsåret påbörjades med värdegrundsarbete under de två första veckorna vilket var mycket bra för kamratskap och samarbete.

De gemensamma ordningsreglerna på skolan behöver ses över. Det ska inte råda några tveksamheter av vilka regler och i händelse av överträdelse av regler vilka konsekvenser som följer.

I likhet med fjolårets utvärdering visar årets kartläggning att vissa elever upplevde otrygghet då de vistades på skolgården, då främst på den skolgård de normalt inte leker på eller om de vistas bakom skolbyggnaderna. Flera åtgärder har genomförts under läsåret, som; fler *rastvärdar* och att rastvärdarna bär reflexvästar med namn. Det har dessutom funnits elevassistenter och språkstödjare ute på rasten. Önskemål är att alla vuxna (även de som inte är schemalagda rastvärdar) som är ute på rasten ska bära reflexväst.

I likhet till föregående år finns det elever på skolan som inte alltid har någon att leka med på rasten. En av åtgärderna för att motverka ensamma elever har varit att *rastaktiviteter* har införts. Till en början turades de olika klasserna om att ansvara för rastaktiviteterna, men det blev svårt att genomföra då det tog mycket tid och engagemang för klasslärarna. I stället har en av skolans fritidspedagoger ansvarat för rastaktiviteterna som varit en till två gånger i veckan. Rastaktiviteterna har varit ett uppskattat inslag som bidragit till att fler har något att göra på rasten, samt att det

medverkat till ett lugnare rastklimat. Rastvärdarna har också som uppdrag att uppmärksamma barn som är ensamma på rasten och ge stöd genom samtal och med att hjälpa dem in i lek med andra barn.

I likhet med fjolårets utvärdering upplever en del elever att det är otryggt att gå till och från Centralskolan eller igenom elevhallen när de skulle ha idrott eller gå till musikskolan. Sedan fjolåret har åtgärd med *gå-kompisar* genomförts, dvs. barnen går tillsammans i mindre bestämda grupper till idrotten. Att gå i mindre grupper har ibland fungerat och ibland inte. Det har ibland blivit problem när idrotten är första eller sista lektionen, då väljer en del elever att gå direkt till/från Centralskolan. Ibland har det blivit tråkigheter i gruppen som ska gå tillsammans då några elever alltid tar väldigt lång tid på sig i omklädningsrummet. För att åtgärda detta föreslås att grupperna varieras med jämna mellan. Otryggheten när eleverna förflyttar sig mellan Källskolan och Centralskolan kan minskas om eleverna väljer en annan väg än den genom elevhallen. Den alternativa vägen för pojkar är att gå via ingången vid aulan och den alternativa vägen för flickor är att gå in vid mellanstadiets skolgård vid skolsköterskan.

Temadagar, sångsamlingar och Nobeldagen upplever personalen skapar gemenskap och inkluderar elever och vuxna på ett bra sätt. Det betyder också mycket för att skapa en vi-känsla, särskilt för nya elever och nya elever från andra kulturer. Ny temadag för läsåret 2015/2106 var *Tillsammansdagen* som hölls i maj månad. Tillsammansdagen innehöll musik, dans, bild, och språk från olika kulturer. Alla som ville fick ta med sig ett bakverk till den gemensamma kakbuffén. Alla klasser och åldrar blandades i olika grupper vilket resulterade i nya gemenskaper och upplevelser.

Fjolårets fadderarbete kom av sig i slutet av läsåret. Under detta läsår har eleverna i åk 3 varit faddrar till barnen i förskoleklass. En trea fick vara faddrar för två förskoleklasser då det var fyra förskoleklasser som skulle fördelas på tre åk 3. Överlag har arbetet med faddrar varit uppskattat men det var svårt för den klass som fick två förskoleklasser.

Åtgärder i aktuella klasser har gjorts för att få arbetsro. Samtal med elever om vad arbetsro innebär, när man kan prata och när man behöver vara tyst. Kontakt med vårdnadshavare har tagits vid behov och elever med särskilda behov har uppmärksammas.

FRÄMJANDE INSATSER

Det främjande arbetet syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde och ska bidra till en skolmiljö där alla känner sig trygga och utvecklas. Det riktar sig till alla och föregås inte av något särskilt problem. Det ska omfatta alla diskrimineringsgrunder. Det är en av verksamhetens fortgående uppgifter och drivs därför i det dagliga skolarbetet. De handlar om att i undervisningen skapa ett gott skolklimat.

Trygghetsgruppen

Trygghetsgruppen finns på skolan för att driva arbetet med att förebygga och hantera uppkomna fall av diskriminerande/kränkande behandling bland elever.

Trygghetsgruppen träffas regelbundet en gång i månaden.

Mål och uppföljning

- Att utreda och åtgärda uppkomna fall av diskriminerande/kränkande behandling.
- Att arbeta aktivt för att alla ärenden av diskriminerande/ kränkande behandling ska behandlas professionellt av skolans personal.
- Att förankra planen till elever, vårdnadshavare och personal så de kan vara väl insatta i hur arbetet bedrivs.
- Kartlägga arbetet.
- Utarbeta ny plan inför nästkommande läsår.
- Ansvara för uppföljning/utvärdering av skolans arbete mot diskriminering/kränkande behandling.
- Uppföljning av Trygghetsgruppens arbete sker löpande och en utvärdering av arbetet görs vid läsårets slut.

Trygghetsgruppen läsåret 2016/2017

Katarina Salmi (skolkurator) tfn 290 19 katarina.salmi@norberg.se

Camilla Hultqvist (lärare) camilla.hultqvist@edu.norberg.se

Elisabeth Petersén (lärare) elisabeth.petersen@edu.norberg.se

Annika Hjelm (lärare) annika.hjelm@edu.norberg.se

Johan Sjöstrand (elevassistent) johan.sjostrand@edu.norberg.se

Värdegrundsgruppen

Värdegrundsgruppen arbetar aktivt med skolans värdegrund så att den finns med i den dagliga verksamheten på skolan. Värdegrundsgruppen träffas regelbundet en gång i månaden.

Källskolan har valt att arbeta med ”Trädet” som en symbol för den egna individen. Kronan på trädet är det som syns utanpå och rötterna det som känns inuti. I de dagliga samtalen med eleverna användes denna symbol för att stärka eleven, reda ut konflikter/missförstånd och utveckla empati. I den dagliga verksamheten arbetar skolan med att utveckla elevernas förmåga att känna respekt för allas lika värde och använder i samtalen de sju diskrimineringsgrunderna. Under läsåret arbetas det med att utveckla

olika förmågor som att respektera varandra, ta ansvar och samarbeta. Detta kan ske genom t.ex. samarbetslekar, dramaövningar, film-diskussion, bok-samtal och påminnande övningar.

Mål och uppföljning

- Målet med värdegrundsgruppens arbete är att utveckla elevernas respekt för sig själva och andra, samarbetsförmåga och trivsel.
- Uppföljning av Värdegrundsgruppens arbete sker löpande och en utvärdering av arbetet görs vid läsårets slut.

Värdegrundsgruppen läsåret 2016/2017

Marianne Widar (Förskoleklass, fritids) marianne.widar@edu.norberg.se

Anita Strandberg-Rova (Förskoleklass, fritids)

Elin Dahlberg (lärare) elin.dahlberg@edu.norberg.se

Eva Nilsson (fritids) eva.nilsson@edu.se

Ulrika Kanto (lärare) ulrika.kanto@edu.se

Katarina Salmi (skolkurator) tfn 290 19 katarina.salmi@norberg.se

KARTLÄGGNING läsåret 2015/2016

Kartläggningen ska ske systematiskt och syfta till att belysa elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Utifrån kartläggningen ska risker i verksamheten identifieras och insatser kan således planeras.

Kartläggningsmetoder

Trygghetsvandring trivselenkät, sociogram och samtal har använts för att kartlägga platser, situationer och uppfattningar gällande skolklimate och skoltrivsel.

Områden som berörs i kartläggningen

Kartläggningen omfattar skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna har deltagit i trivselenkäter, genomfört sociogram och medverkat i trygghetsvandring.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen har ansvarat för att genomföra trivselenkäter och sociogram samt stöttat eleverna i genomförandet av trygghetsvandring.

Resultat och analys

I februari 2016 deltog eleverna i en enkätundersökning gällande trivseln i skolan. Vid kartläggningen uppmärksammades följande: De allra flesta elever uppger att de trivs i skolan och de flesta trivs bra med de flesta av sina kamrater. En del elever uppger att de är ensamma i skolan och att de inte har någon att vara med på rasten. Det är många elever som upplever att det är någon i klassen som är dum mot dem och flera upplever att någon på skolan är dum mot dem. Det framkommer också att elever upplever att det finns vuxna på skolan som är dumma. I framförallt två klasser finns stor oro kring arbetsron i klassrummet.

Resultat trivselenkät, 251 elever deltog i undersökningen.

	JA	NEJ
Trivs du i skolan?	96 %	4 %
Trivs du med de flesta av dina kamrater?	97 %	3 %
Är det arbetsro i klassrummet?	69 %	31 %
Bidrar du med arbetsro i klassrummet?	85 %	15 %
Har du någon att vara med på rasten?	95 %	5 %
Upplever du att någon i klassen är dum mot dig?	40 %	60 %
Upplever du att någon på skolan är dum mot dig?	12 %	88 %
Är det någon i klassen som inte får vara med på rasten?	89 %	11 %

I trivselenkäten, på trygghetsvandring samt på elevrådet får eleverna ange och diskutera otrygga platser och situationer i skolmiljön. Vad som framkommit är att många elever upplever Centralskolan som en otrygg plats och att det känns otryggt att gå till och från Centralskolan för att ha idrott, slöjd eller musik. Särskilt obehagligt är det att passera igenom elevhallen. Omklädningsrummen till idrotten kommer upp i kartläggningen då det har hänt att äldre elever tittat in genom fönstren till tjejernas omklädningsrum. Under våren har fönstret täckts för och därmed är problemet åtgärdat.

Både personal och elever har uppmärksammat att elever upplever vissa platser som otrygga på Källskolans skolgård. Källskolans skolgård är uppdelad i flera lektytor och det går inte överblicka hela skolgården samtidigt. En del elever tycker att det är otryggt att leka på baksidan av skolbyggnaderna och upplever att vuxna inte alltid ser dem. Det framkom också att den skolgård där man vanligtvis inte leker upplevs som mer otrygg. Som lösning på de otrygga platserna har föreslagits att lärarna följer med eleverna för att leka och bekanta sig med hela skolgården. Detta för att minska oron och otryggheten under raster och fri- tid. Barnen har lagt fram förslag att de skulle vilja ha övervakningskameror på skolgården så att det går att se vad som händer.

Överlag är barn och personal positivt inställda till skolgård och rastmiljö. Ibland förekommer att de äldre barnen uppträder hotfullt mot de yngre, exempelvis när de vill ta över en gunga. Ibland kommer barn och förstör leken på rasten och ibland leker några barn jaga-lekar med barn som inte vill vara med. Barnen som går på Prästgårdens förberedelseklass har dock hamnat lite utanför skolans ordinarie rasttider och har inte involverats i tex rastaktiviteterna. Det är också av stor betydelse att språkstödjare finns ute på rasten då det lätt blir konflikter mellan barnen om det uppstår språkförbistringar.

Årets kartläggning har inte täckt upp alla områden som ligger till grund för arbetet mot kränkande och diskriminerande behandling. Till nästa läsår behöver kartläggningen vidgas för att få översyn hur skolan arbetar med tex könsroller, etnisk tillhörighet, religion och funktionshinder.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER UTIFRÅN RESULTAT OCH ANALYS

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja risker för trakasserier och kränkningar. Grunder för detta är att systematiskt göra kartläggningar av elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning av förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. *Sammanställning- Förebyggande åtgärder utifrån resultat och analys, bilaga 4.*

Gå-kompisar

På grund av att eleverna upplevt förflyttningar till och från Centralskolan som otrygga har åtgärden Gå-kompisar satts in. Målet med insatsen är att alla elever ska känna sig trygga under förflyttningar till och från skolan. Åtgärden innebär att eleverna går i grupp från Källskolan till och från lektioner på Centralskolan. Klassläraren ansvarar för att eleverna delas in i grupper och sedan följs sedan åt till och från lektioner som innebär förflyttningar. På så vis undviks situationer där någon blir ensam och det skapar en trygghet under skoldagen att veta att man alltid har några att gå med. I åk 1 går eleverna med en vuxen till och från Centralskolan. Från och med åk 2 går eleverna själva utan vuxen. Eleverna i åk 2 och 3 kommer att delas in i bestämda grupper som ska följas till och från Centralskolan. Grupperna varierar efter behov under läsåret. Vid behov ska en vuxen följa enskilda elever eller grupper. Genom att eleverna går vägar som i kartläggningen upplevs säkrare (ingång via aulan till gymnastikhallen eller genom dörren vid mellanstadiet skolgård) och går i grupp är förhoppningen att det ska öka trygghetskänslan hos eleverna. Åtgärden pågår hela läsåret. Ansvariga är klasslärarna. Åtgärden följs upp löpande och utvärderas genom trivselenkäten av elever i februari och av skolans personal vid utvärdering vid läsårets slut.

Rastvärdar

Både personal och elever har uppmärksammat att elever upplever vissa platser som otrygga på Källskolans skolgård. Målet är att alla elever ska känna sig trygga under rasterna och kunna vända sig till en vuxen vid behov. Eftersom skolgården är uppdelad i flera lektytor och det är svårt överblicka hela skolgården samtidigt så ska rastvärdarna cirkulera över hela området. Ett förstärkt rastschema upprättas. ALLA vuxna på skolgården ska bära gula västar för att tydliggöra för eleverna var de finns. Viktigt är att de rastvärdar som är uppstatta på schema men tillfälligt borta får en ersättare. Åtgärden fortgår hela läsåret och utvärderas både genom trivselenkäten av elever i februari och av lärare vid läsårets slut vid gemensam utvärdering vid läsårets slut. Rektorn ansvarar för rastschemat och att hitta ersättare.

Ordningsregler

Ordningsregler som gäller generellt för skolan har tagits fram med hjälp av eleverna, personalen och rektor. Varje klass har även sina ordningsregler som eleverna har varit delaktiga i att ta fram. Klassens ordningsregler ska vara synliga i klassrummet. Det har dock framkommit att de gemensamma ordningsreglerna på skolan behöver ses över. Det ska inte råda några tveksamheter om vilka regler och i händelse av överträdelse av regler vilka konsekvenser som följer. Målet med ordningsreglerna är att säkerställa en god trivsel på skolan men även för att öka tryggheten och synliggöra skolans värdegrund. Klasslärare ansvarar för informera om ordningsreglerna. Uppföljning av

ordningsreglerna sker löpande, både i klassen och på arbetsplatsträffar. Elever och personal är delaktiga i löpande uppföljning.

Skolans ordningsregler behöver också synliggöras till övrig personal på skolan och till vårdnadshavare. Det åtgärdas genom att reglerna finns synliga på Källskolans hemsida. Viktigt är också att ny personal och vikarier blir insatta i skolans ordningsregler. Rektor ansvarar.

Rastaktiviteter

För att förhindra att barn känner sig ensamma och otrygga på rasterna i skolan försätter åtgärden rastaktiviteter. Målet är att skapa möjlighet för eleverna att leka klassöverskridande och på så vis skapa fler kompisrelationer och att färre kränkningar ska uppstå. Viktigt är att också förberedelseklassen involveras i rastaktiviteten och att båda skolgårdarna berörs. Åtgärden pågår hela läsåret, en till två raster per vecka. Ansvariga är fritidspedagoger på skolan. Åtgärden följs upp löpande och utvärderas genom trivselenkäten av elever i februari och av skolanspersonal vid gemensam utvärdering vid läsårets slut.

Faddrar

Äldre elever i åk 3 agerar faddrar åt de yngre barnen i förskoleklassen. De träffas regelbundet och deltar i aktiviteter tillsammans. Målet med att ha faddrar är att skapa kamratrelationer över klassgränserna och en god gemenskap. Åtgärden fortgår hela läsåret och utvärderas både genom trivselenkäten av elever i februari och av lärare vid utvärdering vid läsårets slut. Ansvariga är klasslärarna i åk 3 och förskoleklassen.

Elever som kommer ny till en klass under läsåret ska också få en fadder. Fadder (en eller flera) hjälper den nya eleven med regler och rutiner, samt ger extra stöd så att den nya eleven känner sig som en del i klassen och har någon att vara med på rasten. Ansvarig är klasslärare.

Temadagar

Under temadagarna träffas elever och lärare i gemensamma aktiviteter i nya konstellationer/grupperingar för att samarbeta kring ett tema. Planerade temadagar under läsåret 2016/2017 är: Tillsammansdagen, Nobeldagen, FN-dagen, vinter -och vårpyssel, samt återkommande sångsamlingar. Målet med temadagarna är att förstärka vi-känslan på skolan. Ansvariga för åtgärden är skolans rektor och klasslärare. Uppföljning/ utvärdering av temadagar sker i anslutning till respektive temadag i klassen och på arbetsplatsträff.

Kartläggning

Brister i kartläggningen 2015/2016 av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling har synliggjorts. Tillvägagångssätt för kartläggningen bör ses över, både när det gäller frågornas utformning och till vilka frågorna ställs. Målet är att både elever, vårdnadshavare och personal på skolan ska medverka i kartläggningen. Viktigt är också att de olika diskrimineringsgrunderna synliggörs och att det framkommer tydligare hur arbetet mot diskriminering och kränkande behandling fungerar. Åtgärden innebär att nya enkäter för kartläggning tas fram. För åtgärden och för utvärdering ansvarar Trygghetsgruppen.

RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER

Rutiner för att tidigt upptäcka diskriminering och kränkande behandling

- Via samtal med elever; enskilt eller i grupp. Fånga upp signaler från kamrater och vårdnadshavare.
- Vid utvecklingssamtal.
- Alla vuxna tar ansvar för att hålla god uppsikt inom respektive verksamhet i lärandesituation och som rastvakt.
- Regelbundna möten i Trygghetsgruppen och Värdegrundsgruppen.
- Stående punkt på elevernas klassråd samt personalens arbetsplatsträff där man har möjlighet att lyfta bl.a. dessa frågor.
- Trivselenkät/undersökning genomförs varje läsår.
- Observera hög frånvaro. Närvarokontroll.
- Observation kan ske vid misstanke om att en elev utsätts för kränkande behandling/diskriminering. Beslut tas av rektor i samråd med Trygghetsgruppen.
- Föra samtal med eleverna kring text- och bildburna kränkningar/diskriminering.

Rutiner för att utreda och åtgärda

Rutiner när elev kränks av andra elever

När en lärare eller annan personal på skolan får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering/kränkande behandling utreder klassläraren/klasslärarna situationen och vidtar åtgärder.

1. Klasslärare kontaktar vårdnadshavare.
2. Klasslärare ansvarar för att blanketten ”dokumentation vid diskriminerande/kränkande behandling” lämnas till rektor, *bilaga 1*.
3. Rektor anmäler detta skriftligt till huvudmannen, *bilaga 2*.

När situationen bedöms allvarlig eller vid upprepad kränkning anmäler lärare/annan personal detta till Trygghetsgruppen och rektor med det snaraste.

4. På huvudmannens uppdrag startar rektor skyndsamt en utredning av omständigheterna till den anmälda kränkningen efter att rektor fått kännedom om densamma.
5. Rektor kontaktar Trygghetsgruppen och lämpliga åtgärder sätts in. Det kan exempelvis vara samtal med berörda elever och vårdnadshavare.
6. Efter att en grundlig utredning genomförts ansvarar rektor för att åtgärder vidtas för att förhindra diskriminerande/kränkande behandling i framtiden.
7. Rektor ansvarar för om en anmälan ska göras till andra myndigheter.
8. Ärendet, inklusive insatta åtgärder, dokumenteras och återrapporteras till huvudmannen.
9. Rektor ansvarar för att uppföljning sker inom 1-2 veckor innan ärendet avslutas.
10. Dokumentationen förvaras hos rektorn.

Rutiner när elev diskrimineras/kränks av personal

Om personal misstänks för diskriminering/kränkning av en elev ska rektor ansvara för utredningen och dokumentera.

1. Rektor samlar information om händelsen.
2. Rektor och någon av rektor utsedd, genomför enskilda samtal med de inblandade.
3. Berörd vårdnadshavare kontaktas.
4. Facklig representant meddelas angående den vuxne.
5. Ev. åtgärder vidtas.
6. Uppföljning inom 1 - 2 veckor.
7. Rektor dokumenterar.

Elevs diskriminering/kränkningar av vuxna

Om elev misstänks för diskriminering/kränkning av en vuxen ska rektor och skyddsombud ansvara för utredningen och dokumentera.

1. Rektor samlar information om händelsen.
2. Rektor och skyddsombud, genomför enskilda samtal med de inblandade.
3. Berörd vårdnadshavare kontaktas. Facklig representant meddelas angående den vuxne.
4. Ev. åtgärder vidtas.
5. Uppföljning inom 1 - 2 veckor
6. Rektor dokumenterar.

Diskriminering/kränkning mellan vuxna

Om personal misstänks för diskriminering/kränkning av annan personal ska rektor och skyddsombud/facklig representant ansvara för utredningen och dokumentera.

1. Rektor samlar information om händelsen
2. Rektor och skyddsombud/facklig representant, genomför enskilda samtal med de inblandade.
3. Facklig representant meddelas angående vuxna.
4. Ev. åtgärder vidtas
5. Uppföljning inom 1 - 2 veckor.
6. Rektor dokumenterar.

Rutiner för uppföljning

Rektor ansvarar för att uppföljning sker inom 1-2 veckor innan ett ärende avslutas, *bilaga 3*.

Rutiner för dokumentation

Noggrann dokumentation skall göras vid alla misstänkta fall av diskriminering/trakasserier/kränkningar. Detta gäller alltså oavsett om kränkningen sker mellan elev – elev, vuxen – elev, elev – vuxen eller vuxen-vuxen. Med dokumentation avses både tjänsteanteckningar och mötesanteckningar. Rektor har huvudansvaret för att dokumentationen sker. Klasslärare ansvarar för att föra anteckningar vid samtal med elev och vårdnadshavare. Dokumentationen förvaras hos rektor.

Ansvarsförhållande

- När en lärare eller annan personal på skolan får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler lärare/annan personal detta till rektor med det snaraste.
- Rektor anmäler detta skriftligt till huvudmannen.
- På huvudmannens uppdrag startar rektorn skyndsamt en utredning av omständigheterna till den anmälda kränkningen efter rektor fått kännedom om densamma.
- Efter att en grundlig utredning genomförts ansvarar rektor för att de åtgärder vidtas som visat sig krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.
- Ärendet, inklusive insatta åtgärder, dokumenteras och återrapporteras till huvudmannen.
- Rektor ansvarar för att uppföljning sker innan ärendet avslutas.
- Dokumentation förvaras hos rektor.